

Nr 29.

Ankom till riksdagens kansli den 27 april 1925 kl. 11 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om viss ändring i förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 156, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har herr *Lovén* hemställt, att riksdagen ville för sin del besluta sådan ändring i kungl. förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, att den i avd. C., 4 §, 2 mom. stadgade bevillningsavgiften fastställes att utgå med tjugo i stället för, såsom nu är stadgat, med tio procent av den inkomst, som på grund av medverkan vid offentliga föreställningar m. m. tillflyter de i momentet avsedda utlänningar, dock att minsta avgiften skall utgöra 2 kronor per dag.

Nämnda författningsrum har för närvarande följande lydelse:

2 mom. Utlänning, som utan att hava förvärvat den i mom. 14 omförmälda rätt medverkar vid av svensk eller utlänning given offentlig föreställning, offentligt utförande av musik, såsom kafékoncert och dylikt, eller vid annan offentlig tillställning, som ej är att hänföra under 3 mom., skall, oavsett huruvuvida inträdes- eller annan avgift därvid uppbäres eller tillställningen är avgiftsfri, erlagga särskild bevillningsavgift med tio procent av den inkomst, som på grund av hans medverkan tillflyter honom, vare sig denna inkomst utgöres av i penningar bestämd ersättning, naturaförmåner eller andel av inkomsten å tillställning. Avgiften skall i varje fall utgå med minst femtio öre för varje dag, medverkan lämnas av utlänning eller ersättning till honom beräknas. För avgiftens erläggande svarar tillställningens anordnare.

Utskottet.

Nu gällande bestämmelser.

De i nu återgivna författningsrum omförmälda momenten i samma paragraf äro av följande lydelse:

3 mom. Utländska positivspelare, musikanter, förevisare av djur eller annat, akrobater och dylika, vilka utan att hava förvärvat den i mom. 14 omförmälda rätt driva sitt näringsfång under bar himmel och uppbära allenast frivillig avgift, skola för rättigheten att utöva sådan verksamhet för varje person erlagga särskild bevillningsavgift med femton kronor för varje kalendermånad; och utgår denna bevillningsavgift med nämnda belopp, även om under samma månad uppträdande äger rum å olika orter.

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 7 saml. 21 häft. (Nr 29.)

14 mom. Vad i denna paragraf är stadgat gäller icke för här i riket bosatt utlänning, som i vederbörlig ordning förvärvat lika rätt med härstädes bosatt svensk undersåte till offentligt uppträdande, varom i denna paragraf förmåles.

Motionen.

Till stöd för förslaget har anförts följande:

»Såsom framgår av Kungl. Maj:ts proposition i ärendet vid 1908 års riksdag (Kungl. Maj:ts prop. nr 61), avsåg den på Kungl. Maj:ts förslag av riksdagen nämnda år beslutade särskilda beskattningen av vissa här i landet offentligt uppträdande utländska musici och andra utländska konstutövare m. fl. icke endast att göra slut på det ditintills rådande missförhållandet, att i verkligheten dessa utläningar nästan undantagslöst voro befriade från erläggande av skatt till stat och kommun, varigenom de faktiskt intogo en särskilt gynnad ställning inom vårt land framför sina svenska kolleger. Fastmera var avsikten med den vidtagna åtgärden att söka bereda de inhemska musikutövarna ett någorlunda verksamt skydd gentemot deras utländska konkurrenter. Syftemålet uppnåddes också delvis under den s. k. artistskattens första år, ehuru långt ifrån i den utsträckning som dess tillskyndare väntat och hoppats, säkerligen i främsta rummet beroende på musikarbetsgivarnas och i viss mån även allmänhetens okritiska förkärlek för utländska musikutövare.

Genom den alltmera under de senare åren höjda beskattningen för svenska undersåtar har emellertid den ännu till endast 10 procent av inkomsten begränsade beskattningen av utländska artister blivit ineffektiv såsom skydd för svenska undersåtar i konkurrensen med deras utländska, tyvärr alltjämt av arbetsgivare och allmänheten favoriserade kolleger. Att här uppdraga en jämförelse med den skatteprocent, som av svenska undersåtar utkräves, torde vara överflödigt; att den för inkomster motsvarande den t. ex. de utländska musikutövarna åtnjuta här i landet väsentligt överstiger 10 procent, är dock uppenbart. För att det ursprungliga syftemålet med denna beskattningsform någorlunda skall kunna ernås, synes det mig nödvändigt, att skatteprocenten höjes till tjugo procent av inkomsten, dock att minsta avgiften för dag skall utgöra 2 kronor.»

Historik.

Skyldighet för utlänning, som medverkar vid offentlig föreställning, att för sin inkomst härav erlægga särskild skatt, infördes i vår skattelagstiftning genom förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, vilken trädde i kraft den 1 januari 1909. Före sistnämnda dag hade skyldighet att erlægga dylik bevillningsavgift ålegat utläningar, endast då de för egen räkning gåvo föreställningar, och avgiften hade utgått med fast belopp, i Stockholm och Göteborg 3 kronor och å annan ort 1 krona 50 öre, för alla föreställningar, oberoende av den av desamma härflytande inkomsten. I motiveringen till den proposition (nr 61), genom vilken förslag till 1908 års nyssnämnda författning framlades, anförde dåvarande chefen för finansdepartementet, efter erinran om de då gällande bestämmelserna, att den utländske artisten sålunda intoge en privilegierad ställning gent emot landets egna invånare, ett missförhållande som en förändrad lagstiftning borde först och främst undanröja. Den borde därför anordnas så, att, på samma gång väsent-

ligare hinder ej lades för den högre konstens utövare, utländska artister drabbades av en beskattning, som stode i möjligast rättvisa förhållande till den uppburna inkomsten samt tillika vore satt åtminstone tillräckligt hög för att i sådant avseende ställa dem i jämbredd med inhemska konstutövare.

Genom förordning den 12 september 1913 (nr 212) infördes i 1908 års ovan nämnda förordning ändringar av innebörd, att den ifrågavarande beskattningen icke skulle gälla i riket bosatt utlänning, som i vederbörlig ordning förvärvat lika rätt med härstädes bosatt svensk undersåte till offentligt uppträdande, som här avses. I samband härmed utfärdades i administrativ väg bestämmelser, enligt vilka för erhållande av dylik rätt till offentligt uppträdande krävdes, att utlänning hos offentlig myndighet ställt vederhäftig borgen eller annan säkerhet för utskylder till stat och kommun under tre år. Då förslag till nyssberörda ändringar i 1908 års förordning framlades för 1913 års riksdag, anförde dåvarande chefen för finansdepartementet, efter att hava erinrat om det syfte, som, på sätt ovan nämnts, uppställts för 1908 års ifrågavarande lagstiftning, att man med beskattningen velat nå framför allt sådana utläningar, som endast på genomresa besökte landet i och för konstutövning eller vilkas vistelse här vore så kortvarig, att det allmänna beskattningsförfarandet med fastställande i vanlig ordning av skatt å inkomst av arbete icke med fördel kunde tillämpas å dem. Emellertid hade, fortsatte departementschefen, medtagits även sådana utläningar, som hade mera stadigvarande vistelse här i riket och beträffande vilka den vanliga beskattningsordningen utan olägenhet och utan fara för att skatten skulle lämnas ogulden kunde iakttagas. Genom att låta beskattningen få en dylik omfattning hade man dock kommit att bryta mot eljest i nyare skattelagar mera allmänt tillämpade principer, enligt vilka ett lands bofasta invånare, oavsett deras statliga undersåterskap, vore med avseende å beskattningen av deras yrkesutövning i allmänhet likställda. Visserligen hade man genom särskilda bestämmelser i bevillnings- och inkomstskatteförordningarna förebyggt, att för utländska näringsidkare dubbelbeskattning av den av yrkesutövningen härflytande inkomsten skulle äga rum, men olikställigheten framträdde i andra avseenden på ett rätt kännbart sätt. I sådant hänseende framhöll departementschefen bland annat följande. Artistskatten förfölle till betalning på ett långt tidigare stadium än de ordinarie skatterna och erlades ofta i förskott. Artistskatten skulle även i vissa fall utgöras efter en på förhand uppskattad inkomst och icke efter den verkliga samt beräknades i allmänhet efter bruttoinkomsten. Förhållandet bleve ock på orter med icke alltför tyngande kommunalbeskattning, att artistskatten komme att utgå med högre belopp än summan av den stats- och kommunalskatt, som vid tillämpning av de allmänna beskattningsslagarna skulle belöpa på inkomsten i fråga. I stort sett syntes också kunna sägas, att artistskatten drabbade tyngre än den vanliga beskattningen; och enligt departementschefens mening saknades tillräcklig anledning att låta en kategori här i landet bosatta personer i utövningen av

sitt yrke träffas av en drygare beskattning uteslutande därför, att de vore utländska undersåtar.

*Utskottets
yttrande.*

Den nu lämnade redogörelsen torde visa, att artistskatten är avsedd att så långt som möjligt i beskattningshänseende likställa de utlänningar, som skatten berör, med motsvarande svenska yrkesutövare. Motionärens påstående, att med beskattningens införande avsetts jämväl att bereda de senare ett skydd gent emot deras utländska konkurrenter, torde, försävt därmed menas att syftet skulle varit att träffa de utländska yrkesutövarna hårdare än de svenska, icke finna något stöd i motiven till lagstiftningen; och då författningen ändrades 1913, utgick lagstiftaren från grundsatsen, att de utländska yrkesutövarna icke borde beskattas hårdare än motsvarande svenska.

Enligt utskottets mening bör syftet med artistskatten alltjämt anses vara att åstadkomma en skattetunga, som så nära som möjligt motsvarar den, vilken åvilar motsvarande svenska yrkesutövare, om än någon full motsvarighet i sådant hänseende, på grund av kommunalskattens väsentligen olika höjd på olika orter, givetvis är omöjlig att åstadkomma. Från den sålunda angivna synpunkten och med hänsyn till den ökning, den allmänna inkomstbeskattningen undergått sedan år 1908, då skatteprocenten för artistskatten fastställdes, förefaller det icke osannolikt, att någon höjning av nämnda skatteprocent kan numera vara påkallad. Det har emellertid synt utskottet uppenbart, att en dylik höjning förutsätter en utredning, vid vilken icke blott bör beaktas ovanberörda avvägningssynpunkt utan hänsyn även måste tagas till motsvarande beskattning i främmande länder. Icke minst med avseende å frågans sålunda berörda internationella betydelse bör enligt utskottets mening prövningen, huruvida och vid vilken tidpunkt en förändring i grunderna för ifrågavarande beskattning må vara påkallad, närmast ankomma på Kungl. Maj:t, som även ensam har möjlighet att låta verkställa den erforderliga utredningen i ämnet. Säkerligen kommer också Kungl. Maj:t, som nyligen till riksdagen avlätit en proposition (nr 209) med förslag till vissa ändrade bestämmelser rörande utlänningars beskattning, vilken proposition, i enlighet med bevillningsutskottets hemställan (bet. nr 22), i huvudsak vunnit riksdagens bifall, att ägna även denna fråga sin uppmärksamhet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion II:156 av herr Lovén, om viss ändring i förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 27 april 1925.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, Gustaf Nilsson i Kristianstad, Boman, Borell, Johan Bergman, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta. Johansson i Kullersta, Bengtsson i Kullen, Lövgren i Nyborg, Björnsson, Heyman, Alexis Björkman, Svensson i Grindstorp, Björklund, Granath och Johansson i Krogstorp.